

Hazai botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ungarische botan. Arbeiten.

Rossi, Ljudevit: Floristička istraživanja po jugoistočnoj Hrvatskoj (Floristische Beiträge für das südöstliche Kroatien.) Glasnik Hrvatsk. Prirodosl. Društva. XXVI. Zagreb. 1914, p. 164—179. (Horvátul. — Kroatisch).

Fontos adatokat tartalmaz Gračac környékének, továbbá a botanikai szempontból még át nem kutatott Pusto polje, Gubačevo polje s a köröttük elterülő hegyek flórájához.

Enthält wichtige Beiträge zur Flora der Umgebung von Gračac, insbesondere aber des bisher botanisch noch nicht erforschten Pusto polje und Gubačevo polje und der umliegenden Berge.

Tuzson János: Képek a Magyar-Alföld növényvilágából. (Bilder aus der Pflanzenwelt des ungarischen Tieflandes). Természettud. Közl. XLVI. 1914, p. 329—347.) 11 képpel — mit 11 Abbildungen.

Lapunk 275—277. oldalán ismertetett dolgozat népszerűbb s némileg eltérő alakban.

Die auf Seite 275—277. unseres Blattes besprochene Arbeit in populärer, etwas abgeänderter Form. Die Angabe von

A *Crataegus oxyacantha*-nak a Deliblati homokpusztáról való közlése téves meghatározáson alapulhat, mert ennek a vidéknek legjobb ismerői (WÁGNER JÁNOS és BERNÁTSKY JENŐ) ezt a fajt ott még nem észlelték; ezzel szemben *Crataegus monogyna* ott nagy számban és hatalmas példányokban fordul elő.

Crataegus oxyacantha aus dem Deliblati Sandgebiet (p. 334) dürfte auf unrichtiger Bestimmung beruhen, da die besten Kenner dieses Gebietes (J. WAGNER und E. BERNÁTSKY) diese Art dort noch nicht beobachtet haben; dagegen kommt dort *C. monogyna* in mächtigen Exemplaren zahlreich vor.
D.

Dr. Bernátsky Jenő: A tölgy. (Die Eiche). Term. Tud. Köz. XLVI. 1914, p. 570—577. 5 képpel. Mit 5 Abbildungen.

A nálunk előforduló 5 fajt népszerű módon tárgyalja.

Behandelt die bei uns wild wachsenden 5 Hauptarten in elementarer Weise.

Dr. Schweitzer József: A pelóriás virágokról. (Über Pelorienblüten). Pótfüzetek a Term. Tud. Közl.-hez 1914. Nr. 1—2, p. 61—73. 5 eredeti képpel. — Mit 5 Original-Abbildungen.

Néhány a szerző által észlelt eset kapcsán ismerteti a peloria-képződés okáról eddig publikált elméleteket.

Behandelt im Anschlusse an einige vom Verf. beobachtete Fälle die bisher veröffentlichten Theorien über die Ursachen dieser Missbildung.

Kiemelendők: pelória-képződés a *Digitalis lanata*, *Antirrhinum majus*, *Dracocephalum stamineum* és *Gaillardia aristata* var. *grandiflora*-fajokon.

Forenbacher, Dr. A. Istorijski prijedlog botaničkih istraživanja Kraljevine Dalmacije od Visianija do danas. (Historischer Überblick über die botan. Forschungen im Königreiche Dalmatien von Visiani bis heute).

Ismerteti Dalmácia flórája kikutatásának a czímben megjelölt korszakát. A horvát nyelven megjelent dolgozatból ugyanazon cím alatt német kivonatot találunk: Bulletin des travaux de la Classe des scienc. math. et natur. Svez. 2. Zagreb, 1914 p. 14—34.

Buja Sándor: Adatok Erdély halophyton formációjának kialakulásához és néhány halophytonjának összehasonlító alak-alkattani szerkezetéhez. (Beiträge zur Gestaltung der Halophyton-Formation Siebenbürgens und der morphologischen, anatomischen Structur einiger Halophyten). Inaug. Diss. — Kolozsvár, 1914, 1—34, 8° — I—IV. Tab.

A *Statice Gmelini*, *S. tatarica*, *Salicornia herbacea* és *Suaeda maritima*-fajokkal foglalkozik és pedig főleg az irodalomban talált adatok alapján. *Statice tatarica* (ha egyes orosz flórákban mint ilyent említik is) nálunk nem igazi halophyton, tehát jobb lett volna inkább el is hagyni.

A mellékelt 4 tábla többnyire histológiai részleteket tartalmaz.

Dr. Bernátsky J.: A magyar Alföld fás növényzete. [Baum- und Strauch-Vegetation des ungarischen Tieflandes.] Erdészeti kísérletek XVI. (1914): 129—130.

Szerző, aki már korábban is több dolgozatban foglalkozott

Hervorzuheben sind: Pelorienbildung an *Digitalis lanata*, *Antirrhinum majus*, *Dracocephalum stamineum*, *Gaillardia aristata* var. *grandiflora*.

Behandelt den im Titel genannten Teil der Geschichte der Erforschung der dalmatinischen Flora. Ein deutscher Auszug dieser in kroatischer Sprache verfassten Arbeit erschien unter demselben Titel im «Bulletin des travaux de la Classe des scienc. math. et natur.» Svez. 2. Agram, 1914, p. 14—34.

D.

Beschäftigt sich mit *Statice Gmelini*, *St. tatarica*, *Salicornia herbacea* und *Suaeda maritima* hauptsächlich auf Grund der in der Literatur gefundenen Angaben.

Statice tatarica ist, (obwohl in einigen russischen Floren als solcher erwähnt) bei uns kein eigentlicher Halophyt, wäre also besser weggelassen worden.

Die beigegebenen 4 Tafeln enthalten zumeist histologische Details.

D.

Der Verf., der sich schon in mehreren früher erschiene-

az Alföld fás növényzetével, jelen munkájában összefoglalja nemcsak mindazt, amit e tárgykörre vonatkozó tanulmányai-ban észlelt, hanem tekintettel van — habár nem is kimerítően — az idevágó erdészeti és botanikai szakirodalomra is.

Munkájában a fás növényekre vonatkozólag több új értékes oekológiai megfigyeléssel találkozunk, melyek a gyakorla-embereinél, így az erdészeknél joggal számíthatnak az érdeklődésre.

Minthogy BERNÁTSKY dolgozatát illetékes erdészeti szakörökrészéről már ismertették¹⁾ e helyen munkájának néhány olyan pontjára óhajtunk reámutatni, melyek a szakbotanikusok részéről támaszthatnak ellenvetéseket.

136. old. *Betula verrucosa* EHRH. (talán szabatosabban *B. pendula* ROTH); kiemelendő volna, hogy a Kis-Kunságon is elég bőven van még (pl. Kecskemét vidékén).

139. old. Szerző ama állítását, «hogy az Alföldön mindig csak *B. verrucosa*, nem pedig *B. pubescens* található, mely utóbbi faj Magyarországon inkább csak a magasabb hegyvidék lakója,» helytelennek kell minősítenünk, mivel irodalmunkban az Alföldről és pedig a Nyírségről és az Ecsedi lápról²⁾ már régen ismeretes. Az utóbbi helyről nem lehet-

nen Arbeiten mit den Holzgewächsen des ungar. Tieflandes beschäftigt hat, fasst in dieser Publikation nicht nur alles schon früher in seinen diesbezüglichen Studien ermittelte zusammen, sondern berücksichtigt hierbei — wenn auch nicht erschöpfend — die einschlägige forstliche und botanische Fachliteratur. Wir finden in dieser Arbeit mehrere neue, interessante oekologische Beobachtungen, welche mit Recht auch das Interesse der Praktiker, insbesondere der Forstleute beanspruchen werden. Da sie von forstlicher Seite¹⁾ schon rezensiert worden ist, möchte der Ref. hier nur auf einige Punkte hinweisen, die geeignet sind von botanischer Seite Widerspruch zu erregen. So wäre das reichliche Vorkommen v. *Betula verrucosa* EHR. (p. 136) (vielleicht richtiger: *B. pendula* ROTH) auch in Klein-Kumanien, z. B. in der Gegend von Kecskemét hervorzuheben gewesen. Die Behauptung (p. 139), dass sich im Tieflande immer nur *B. verrucosa*, aber keine *B. pubescens* finde, welch' letztere Art vielmehr eine Bewohnerin des höheren Gebirgslandes sei, ist eine irrtümliche, da diese Art in der Literatur auch aus dem Tieflande, u. zw. aus dem Nyírség und dem Ecsedi Láp²⁾ schon seit lange bekannt ist.

Es ist nicht ausgeschlossen, dass sie vom letzteren Orte

¹⁾ «Erdészeti Lapok» 1914 : 857—862.

²⁾ P. Kitaibelii Additamenta etc., pag. 48.

tetlen, hogy a lecsapolás folytán már kipusztult, de a Nyírség lápjában — mint azt az újabb irodalom és saját megfigyelésem is bizonyítja — ma is szép példányokban tenyészik.

140. old. *Carpinus Betulus*. Szerző a gyertyánfa alföldi elterjedéséről írott sorait kiegészítve BORBÁS¹⁾ fontos adatával, mely szerint Bács-Bodrogmegyében Dunabökény (Bukin) határában a mocsártölgygel felváltva, hatalmas sűrű szálás tiszta erdőséget alkot.

141—151. old. Kíváncsi lett volna, ha a szerző az alföldi tölgyeket — a hazai fás vegetáció legérdekesebb csoportját — nagyobb systematikai szakszerűséggel tárgyalta volna, ami annál is könnyebb lett volna, mert nagyterjedelmű és beható idevágó irodalommal rendelkezünk, melynek eredményei ACHERSON és GRAEBNER Synopsi-s-ának IV. kötetében kritikailag összefoglalva vannak. Szintúgy igen háládatos lett volna az egyszerű átsiklás helyett a megkülönböztetett különféle tölgyalakokat a gyakorlati élet szempontjából vizsgálat vagyis pozitív megfigyelés tárgyává tenni. S ez az óhaj annál kíváncsiabb, mert az erdészeti körök akárhány olyan gyakorlati tapasztalattal rendelkeznek, hogy általában ugyanazon fajnak tartott

wegen Trockenlegung des Geländes verschwunden ist, doch kommt sie auf den Mooren des Nyírség — wie das nicht nur neuere Literaturangaben, sondern auch meine eigenen Beobachtungen beweisen, noch heute in schönen Exemplaren vor.

Die auf p. 140 über die Verbreitung von *Carpinus Betulus* im Tieflande bezüglichen Angaben müssen wir mit der wichtigen Angabe BORBÁS¹⁾ ergänzen, nach welcher die Hainbuche im Komitate Bács-Bodrog in der Gegend Dunabökény (Bukin) mit der Stieleiche mächtige, dichte Waldbestände bildet.

Auf p. 141—151 wäre es erwünscht gewesen, die Eichen, diese interessanteste Gattung unserer einheimischen Waldbäume, mit grösserer systematischer Sorgfalt zu behandeln, war umso leichter möglich gewesen wäre, als wir diesbezüglich über eine reiche und gründliche Literatur verfügen, deren Ergebnisse von ACHERSON u. GRAEBNER im IV. Bande ihrer Synopsis schon gesichtet worden sind.

Es wäre auch ein dankenswertes Beginnen gewesen, anstatt über die verschiedenen, bisher unterschiedenen Eichenformen einfach hinweg zu gleiten, diese in Bezug auf ihre praktische Verwendbarkeit einer positiven Beobachtung zu unterziehen. Dieser Wunsch ist ein umso dringender, als unsere Forstleute über

¹⁾ «Erdészeti Lapok» 1887.

fák megegyező oekologiai viszonyok mellett is fájukban határozott — s olykor az értékesítés szempontjából jelentős — eltéréseket mutatnak.

151. old. A cserfáról szerző által közöltek kiegészítendők még BORBÁS adatával, mely szerint Bács-Bodrog-megyében

Dunabökénynél tiszta állományt alkot, Apatin és Bezdán erdeiben pedig a mocsártölgygyel keveredik.¹⁾ E sorok írója Temesvár környékén a *Q. Cerris*-t Hidasligeten (Bruckenu) typikus, Bisztra-erdőben pedig (Mosnicza és Giroda között) *Q. austriaca* W. alakjában figyelte meg.

152. old. A *Salix amygdalina* L. az Alföldnek nem ritka fűzfája, mely a szerző által behatóan ismertetett Nyírségben és Temesvár környékén (Bisztra) is előfordul, miről e sorok írója személyesen is meggyőződhetett.

153. old. Szerzővel szemben a *S. rosmarinifolia*-t az Alföldön a *S. cinerea*-nál sokkal elterjedtebb fajnak kell tartanunk, mely nemesak a homokvidékeinkre igen jellemző, olykor a zsombékos mocsarakban (*S. cinerea*-val együtt) is hatalmas bokrokat alkot.

praktische Erfahrungen verfügen, dass sich von ihnen zu ein und derselben Art gerechnete Bäume, selbst unter gleichen oekologischen Verhältnissen, in Bezug auf die Verwertbarkeit ihres Holzes verschieden verhalten.

Das vom Verf. auf p. 151 über die Zerreiche Mitgeteilte ist noch mit der Angabe BORBÁS's zu ergänzen, dass sie im Komitate Bács-Bodrog bei Dunabököny reine, in den Wäldern von Apatin und Bezdán aber mit der Stieleiche Mischbestände bildet.¹⁾ Ref. beobachtete diese Art in der Umgegend von Temesvár bei Hidasliget (Bruckenu) typisch, im Walde Bisztra (zwischen Mosnicza und Giroda) aber in der Form *Q. austriaca* W.

P. 152. *Salix amygdalina* L. ist keineswegs eine seltene Weide unseres Tieflandes; sie kommt auch in dem von Verf. eingehend benandelten Gebiet der Nyírség und in der Umgebung von Temesvár (Bisztra) vor, worüber sich der Ref. auch persönlich überzeugen konnte.

Im Widerspruche mit der vom Verf. auf p. 153 aufgestellten Behauptung halten wir *Salix rosmarinifolia* für eine im ungarischen Tieflande viel verbreitetere Art als *S. cinerea*; erstere ist nicht nur für unsere Sandgebiete charakteristisch, sondern sie kommt auch an moorigen, sumpfigen Stellen (hier mit *S. cinerea*) mächtige Sträucher bildend vor.

¹⁾ «Erdészeti Lapok» 1887 : 742.

154. old. Szerzőnek a *Populus Bachofenii* WIERZB.-TÓL odavetett «kétes értékű» véleményével szemben csak az idevonatkozó szakirodalomra¹⁾ utalunk.

163. A *Tilia tomentosa* MNCH. alföldi elterjedéséről közöltek-ből feltűnően hiányzik a növénygeographiailag nagy fontosságú nyírségi előfordulás, mely a legújabb irodalomban már említve van.²⁾

168. old. Az *Evonymus verrucosus* deliblati előfordulását korántsem tarthatjuk meglepőnek, mivel úgy a Nyírség, mint a Duna-Tisza közének homokos területeiről már réggen ismeretes.

169. old. Az *Ilex Aquifolium* L. szerző szerint «a mi éghajlatunk alatt csak nagyon védett helyeken tenyészthető némi sikerrel», holott az vadon nemesak Horvátországból s az Alföld szélén lévő Szlavóniából már rég ismeretes, hanem Arad és Bács-Bodrogmegyében is sikerült megtalálni.³⁾

Gegenüber der Behauptung (p. 154), dass *Populus Bachofenii* «zweifelhaften Wertes» sei, müssen wir auf die einschlägige Literatur¹⁾ verweisen.

Bei der auf p. 163 mitgeteilten Verbreitung von *Tilia tomentosa* im Tieflande vermissen wir die in pflanzengeogr. Beziehung so wichtige Angabe über das Vorkommen dieser Art im Nyírség, worüber uns allerdings nur die neuesten Literaturangaben unterrichten.

Das Vorkommen von *Evonymus verrucosus* auf der deliblater Sandpuszta halten wir keineswegs für auffallend, da diese Art sowohl aus dem Nyírség als auch aus dem Gebiete zwischen der Donau und der Theiss seit langem bekannt ist. *Ilex Aquifolium* lässt sich nach dem Verf. (p. 169) «unter unserem Klima nur an sehr geschützten Stellen mit einigem Erfolg kultivieren», wogegen anzuführen wäre, dass diese Art nicht nur aus Kroatien und vom slawonischen Rande unseres Tieflandes wildwachsend längst bekannt ist, sondern auch im Comitate Arad und Bács-Bodrog wild gefunden worden ist.³⁾

¹⁾ REICHENBACH, *Icones!* DODE, *Mém. Soc. hist. nat.* XVIII. (1905), ASCHERSON und GRAEBNER *Synopsis d. mitteleur. Flora* IV : 30—31 (1908) s a tökéletesség kedvéért itt idézzük még J. WAGNER «Erdészeti Kísérletek» 1914 : 274—275. oldalt is, amelyet azonban a szerző természetszerűleg nem vehetett figyelembe, minthogy később jelent meg az ő cikkénél (letztere Publikation konnte vom Verf. selbstverständlich noch nicht berücks. werden).

²⁾ TUZSON J. in «Természettudom. Közl. XLVI. (1914) : 346, etc.

³⁾ SIMONKAI. Aradvármegye és Arad sz. k. város természetrajzi leírása. Arad 1893 : 203. — PRODÁN in «Magy. Bot. Lapok» IX. (1910) : 376.

170. old. Szerző a *Hedera Helix*-et említi az Alföld egyedüli örökzöld lomblevelű fás növényének, holott ennél sokkal jellemzőbb a *Fumana procumbens* s helyeként a *Daphne Cneorum*. Az utóbbit nem is említi szerző az Alföldről, jóllehet onnan már KITAIBEL¹⁾ közölte a Nyírségről s újabb megfigyelések²⁾ is tanúsítják annak bőséges előfordulását.

170. old. Hogy a *Cornus mas* a száraz léghört kerülne, annak ellentmond az a körülmény, hogy a Karsztón is előfordul.

172. old. Szerző szerint a *Crataegus monogyna*-nak több formáját különböztették meg, melyeknek systematikai értéke «kétes». Ezt azonban pl. a *C. calycina*-ra csak nem lehet állítani.

170. old. Hogy a *Rosa spinosissima* (szerző szerint) az Alföldön «igen gyakori» volna, abban erősen kételkednünk kell.

173. old. A *Prunus pumila* (L.) FRITSCH az Alföldön nagyobb mennyiségben is előfordul.

174. oldalon szerzőnek ama tételét, hogy a *Cytisus* — és *Genista* — nemzetségek az Alföldön kiváló szerepet nem játszanak, nagyon feltűnőnek tartjuk annál is inkább, mert más helyen egyes fajokat «valóban kö-

Als einziges wintergrünes Laubholzgewächs unseres Tieflandes wird vom Verf. (p. 170) *Hedera Helix* angeführt: wogegen *Fumana procumbens* und stellenweise auch *Daphne Cneorum* doch noch charakteristischer ist. Letztere Art wird vom Verf. gar nicht erwähnt, was umso auffallender ist, als sie schon KITAIBEL¹⁾ aus dem Nyírség erwähnt und auch neuere Beobachtungen²⁾ ein dortiges reichliches Vorkommen bestätigen.

Der Behauptung (p. 170), dass *Cornus mas* trockene Lagen meidet, widerspricht der Umstand, dass diese Art im Karstgebiete reichlich vorhanden ist.

Von *Crataegus monogyna* sind nach dem Verf. (p. 172) mehrere Formen unterschieden worden, deren systematischer Wert nach seiner Meinung «zweifelhaft» ist. Das lässt sich doch z. B. von *C. calycina* nicht behaupten.

Dass *Rosa spinosissima* im Tiefland «sehr häufig» sei, müssen wir stark bezweifeln; dagegen kommt *Prunus pumila* (L.) FRITSCH dort auch in grösserer Menge vor.

Die Behauptung (p. 174), dass die Gattungen *Cytisus* und *Genista* im Tieflande keine Rolle spielen, halten wir umsomehr für sehr auffallend, als der Verfasser an anderer Stelle selbst einzelne Arten

¹⁾ P. KITAIBELII Additamenta : 64.

²⁾ BORRÁS «Erdészeti Lapok» 1886 : 661—662.

zönségeseeknek» mond. Tényleg a *Genista tinctoria* egyes alakjai (*G. elata* (MENCH.) WEND. és *G. pubescens* LÁNG) az alföldi rétek és erdők formációjának igen jellemző tagjai. a *Cytisus austriacus* (L.) és *ratisbonensis* SCHAEFF. az Alföld északi, utóbbi a *C. Heuffelii* WIERZB. pedig az Alföld déli részének homokterületein helyenkint tömeges megjelenésükkel valószínűleg dominálnak a növényzet összetételében.

A tudományos növénynevek írásmódja s nomenclaturája is nem egyszer sok kívánnivalót hagy maga után.

A dolgozatot 14 táblán szép fényképfelvételek illusztrálják.

Ennél a kissé behatóbb megbeszélésnél távol állott tőlünk az a törekvés, hogy ennek a különben érdemes munkának értékét leszállítani óhajtsuk, hanem csupán az a szándék vezetett, hogy a szükségesnek vélt helyesbítések és kiegészítések által annak növénygeographiai szempontból való használhatóságát emeljük. Egyzersmind kíváncsiaknak látszott ebből az alkalomból rámutatni arra a nálunk számos elharpódzó rossz szokásra, mely a szakirodalom elhanyagolásában mutatkozik, a mely ugyan a saját egyéni megfigyelések és eredmények értékét nem csökkenti, de egy tökéletes, az irodalmi adatokat kritikailag összefoglaló munka alkotásának nagyon is útjában áll.

als «wirklich gemeine» anführt. In der Tat sind einzelne Formen von *Genista tinctoria* (wie *G. elata* und *G. pubescens*) sehr charakteristische Bestandteile der Wiesen- u. Waldformationen. *Cytisus austriacus* und *ratisbonensis* aber dominieren förmlich durch ihr stellenweise massenhaftes Auftreten bei der Zusammensetzung der Vegetation der Sandgebiete im nördlichen Teile des Tieflandes, letztere Art und *C. Heuffelii* aber im südlichen Teile.

Die Schreibweise der wissenschaftlichen Pflanzennamen lässt auch hie und da zu wünschen übrig. 14 Tafeln mit schönen photographischen Aufnahmen schmücken das Werk.

Wir haben diese etwas eingehendere Besprechung hier nicht mit der Absicht veröffentlicht, dem Werte dieser im übrigen sehr verdienstvollen Arbeit Abbruch zu tun, vielmehr drängte es uns, durch diese notwendigen Berichtigungen und Ergänzungen ihre Brauchbarkeit in der Hand des Pflanzengeographen zu heben; auch wollen wir mit etwas Nachdruck darauf hinweisen, dass ein Negligieren der Literatur eine Mode, die bei uns in etwas bedenklicher Weise um sich greift, wenn es auch den Wert der eigenen Beobachtungen nicht schmälert, doch dem Zustandekommen einer vollständigen, die literarischen Angaben kritisch zusammenfassenden Arbeit im Wege steht.

L.

Roth Gy.: A lőcsei szomorú lúcz és más rendellenes növéstű fák. (Die Trauerfichte von Lőcse und andere abnorm wachsenden Bäume). Erdészeti kísérletek XVI. (1914): 231—234.

Újabb adatokkal szolgál a lőcsei híres szomorú lúcz ismeretéhez, majd megemlékezik egy oszlopos lúczról [BEISSNER szerint *Picea excelsa columnaris* (CARR.)], melyet a Marosmentén figyelt meg, továbbá csavarosakácokról, melyen egyes normális hajtások is vannak s egy csavaros bükről. A cikket 4 szép fényképfelvétel illusztrálja.

Enthält neuere Angaben über die berühmte Trauerfichte von Lőcse, berichtet ferner über eine Säulenfichte [nach BEISSNER: *Picea excelsa columnaris* (CARR.)], welche der Verf. im Marostale beobachtet hat, ferner über die Torsion einer Robinie, welche auch einige normale Triebe aufwies, endlich aber über die Torsion einer Buche. 4 schöne photogr. Aufnahmen illustrieren den Artikel. L.

Dr. Bernátsky J.: A karácsonyfa és rokonai. (Der Christbaum u. seine Verwandte.) Term.-tud. Közl. XLVI. (1914): 771—773).

Népszerű rövid ismertetése a hazai s a gyakrabban kultivált fenyőféléknek.

Kurzgefasste u. volkstümliche Beschreibung der einheimischen u. am häufigsten kultivierten Coniferen. L.

Botanikai Közlemények XIII. (1914) 5—6. füzet (Heft). pag. 117—127. Mágoesy-Dietz S.: Adatok a Balaton és környéke flórájának ismeretéhez. (Beiträge zur Kenntnis der Flora der Umgebung des Balaton. Mit deutschem Resumé: (53)—(56).

Szerző ismerteti a balatonmenti hajdan nagy kiterjedésű mocsarak (ú. n. «berkek») s azok egyes növényeinek oekológiai és biológiai viszonyait. Megemlékezik a *Cladium Mariscus*-nak a lellei berekben való nagytömegű előfordulásáról, a hol több holdnyi területen teljesen zárt formatiót («cladicetum»)¹ alkot. Számos egyéb adattal viszi előbbre a Balaton környéke flórájának pontosabb megismerését, melyek sorából kiemelhetjük az *Orobancha Hederæ* DUBY-t, mint új adatot szűkebb hazánk flórájára,

Verf. schildert die ausgedehnten Sümpfe, welche sich ehemals am Ostufer des Balaton-Sees erstreckt haben, sowie die oekologischen u. biologischen Verhältnisse einzelner Glieder der dort z. T. noch bestehenden Sumpflvegetation, u. A. das massenhafte Vorkommen von *Cladium Mariscus* im «Berek» bei Lelle, wo diese Pflanze auf einer Fläche von mehreren Joch eine vollkommen geschlossene Formation («Cladicetum»)¹ bildet. Zahlreiche andere Angaben bereichern unsere Kenntnisse über die Flora

¹ Megfelel (entspricht dem) a STEBLER-SCHRÖTER-féle «Sumpflgras-Bestand»-nak (l. Vers. e. Übers. ü. d. Wiesentyp. d. Schw. 167.).

melyet szerző a Badacsonyon úgy *typikus*, mint *f. stenantha* LOJACONO-alakban gyűjtött, továbbá a *Tilia tomentosa* MNCH-öt, melyet a somogyi parton több helyen (Szemes, Szolád, Endréd erdeiben) megfigyelhetett, végül a *Calluna vulgaris*-t, melynek a Balaton közvetlen közelében való előfordulását SZALÓKI R.-tel a Kisőrsi-, Kékháti- és a Salföldi-hegyen állapíthatta meg.

A cikkhez 3 jól sikerült fényképfelvétel tartozik.

der Umgebung des Balaton-Sees, von welchen hervorzuheben sind: *Orobanche Hederae* DUBY (neu für Ungarn), welche der Verf. auf dem Berg Badacsony u. zw. sowohl typisch, als auch in der Form *stenantha* LOJAC. gesammelthat, dann *Tilia tomentosa*, welche er an mehreren Stellen des Somogyer Ufers (in Wäldern bei Szemes, Szolád u. Endréd) beobachtet hat, endlich *Calluna vulgaris*, welche R. SZALÓKI in der Nähe des Balaton-Sees, u. zw. auf dem Kisőrsi-, Kékháti- und Salföldi-Berge gefunden hat. Der Arbeit sind 3 gut gelungene fotogr. Aufnahmen beigegeben.

pag. 128—138. Fucskó M.: Az eperfa parthenokarpiája. (Die Parthenokarpie des Maulbeerbaumes. Mit deutschem Resumé: (56) — (61).)

A *Morus nigra* nálunk csak nőalakjában fordul elő; ugyanerre törekszik *M. alba*-nál is a kultura, amit úgy ér el, hogy a hím példányokat kiirtja vagy még fiatal korában termőségeket olt rá. Ily módon az eperfa termése többnyire magvatlan, mely a beporzás elmaradása folytán parthenocarpia útján fejlődik ki.

Szerző EICHLER és BAILLON vizsgálataiból kiindulva 3 szövegközi kép kíséretében behatóan ismerteti a fehér eperfa virágjának morfológiáját s az egyes ivarok eloszlását. BAILLON-nal szemben kimutatja, hogy a hímnős virágok erősen protogyneusak, úgyhogy

Morus nigra kommt bei uns nur in weiblichen Exemplaren vor, dasselbe trachtet die Kultur bei *M. alba* zu erzielen, was in der Weise erreicht wird, dass die männlichen Exemplare entweder ausgemerzt, oder als Unterlage für weibliche Pfropfreiser verwendet werden. Die Früchte unserer Maulbeerbäume enthalten infolgedessen zumeist nur taube Samen, die sich auf parthenokarpischem Wege entwickeln.

Die morphol. Verh. der Blüten von *M. alba* werden, an die Untersuchungen EICHER's u. BAILLON's anknüpfend, in Begleitung von 3 Textfiguren eingehend beschrieben; Verf. weist im Gegensatze zu BAILLON nach, dass die hermaphroditen Blüten stark proterogyn

a porzók érése a terméséréssel egyidőbe is eshetik. A porzós, termős és hímnős virágok mellett olyanok is előfordulnak, melyekben az egyik vagy másik ivarszerv elesőkevényesedik. Ezzel kapcsolatban kleistotepalia is előfordul, úgyhogy szerző az utóbbi jelenséget a termő és a porzók elsatnyulása kezdőfokának tekint. Kleistotepaliás virágok a normalisok között szétszórva, vagy egész külön virágzatokban találhatók.

Magvas termések csak oly megtermékenyített virágokból alakulhatnak, ahol a termő reductiójának jelei nem mutatkoztak. A hímgyedek ritkása folytán ezekből is gyakran csak magvatlan termés alakul, mely azonban nagyság tekintetében alig különbözik a magvasoktól. A többi virágalakokból egyszerű tovanövekedés útján lesz a parthenocarpicus termés, mely a termő teljes reductiója esetén tisztán csak a lepelleveléből áll. A hímvirágok terméssé azonban csak akkor fejlődhetnek, ha a virágzatban mellettök hímnős vagy nős virágok is vannak. A hím-, de különösen a meddő virágokból fejlődött termés nagysága mindig mögötte marad a magvas terméseknek. Altalában ugyanazon egyén magvas és magvatlan termései között feltűnő különbségek vannak nagyság, czukortartalom s az érés ideje között. Az előérésű fehér eper tisztán magvatlan termésekből áll s ezeknek czukortartalma is keve-

sind, so dass die Antheren erst zur Zeit der Fruchtreife reif werden. Nebst männlichen, weiblichen und hermaphroditen Blüten kommen auch solche zur Entwicklung, in welchen die männlichen oder die weiblichen Geschlechtsteile verkümmern, womit auch Kleistotepalie verbunden zu sein pflegt, so dass der Verf. die letztere Erscheinung als Anfangsstadium der beginnenden Verkümmern der Pistilleresp. der männl. Geschlechtsteile betrachtet Kleistotepale Blüten finden sich zwischen normalen eingestreut, oder in besonderen Blütenständen. Samen enthaltende Früchte können sich nur aus befruchteten Blüten bilden, in welchen sich keine Zeichen einer Reduction des Ovariums bemerkbar machen. Infolge Seltenheit der männlichen Individuen entwickeln sich auch an diesen oft nur samenlose Früchte, die sich aber an Grösse kaum von samentragenden unterscheiden. Aus den übrigen Blütenformen entstehen einfach durch Weiterentwicklung parthenokarpische Früchte, welche im Falle einer Totalreduction der Ovarien nur aus Tepalen bestehen. Aus männlichen Blüten können sich nur in dem Falle Früchte entwickeln, wenn sich im Blütenstande in ihrer Nähe auch hermaphroditische oder weibliche Blüten befinden.

Die Früchte, die sich aus männlichen oder sterilen Blüten entwickeln, bleiben an Grösse stets hinter den samentragenden zurück. Im Allgemeinen

sebb, úgy hogy szeszfőzésnél nem használják fel.

A dolgozat érdekes fejtegetései mellett, melyek során szerző a termés szerkezetét is 3 ábrán illusztrálja, rá kell mutatnunk annak tiszta, világos előadásmódjára is.

bestehen auffallende Unterschiede in Grösse, Zuckergehalt und Reifezeit zwischen samentragenden und sterilen Früchten ein und desselben Individuums. Die zuerst reifenden weissen Maulbeeren enthalten nur sterile Früchte, deren Zuckergehalt gering ist, so dass sie zur Alkoholgewinnung auch nicht verwendet werden.

Wir können nicht umhin, auf die interessanten Ausführungen des Originaltextes hinzuweisen, welchem auch 3 die Struktur der Früchte erläuternde Abbildungen beigegeben sind, ausserdem wäre aber auch noch die klare und verständliche Vortragsweise des Verf. hervorzuheben.

Pag. 138—142: Tuzson J., Jegyzetek a magyar flóra néhány növényéről [Notizen über einige Pflanzen der ungarischen Flora. «Autorisierte Übersetzung» pagina (61) – (66)].

Néhány ritkább növény érdekesebb termőhelyéről emlékezik meg azok elterjedésének vázolása kapcsán.

Igy közli a *Crataegus nigra* W. K. Mohácstól délre való dunamenti előfordulását, majd a *Ligularia sibirica* (L.) Cass. nyírségi előfordulását (Bátorligettől keletre a «Csapóberek»-ben; v. ö. Magy. Botan. Lapok XIII: 228.).

Szerző beszámol arról, hogy sikerült az évtizedek óta nem gyűjtött *Polygala sibirica* L.-t a szászesanádi dombokon más steppelakó növények társaságában ismét megtalálni, szintűgy

Berichtet über interessantere Standorte einiger seltener Pflanzen im Anschlusse an Schilderungen ihrer Verbreitung.

So wird ein Standort von *Crataegus nigra* W. K. südlich von Mohács, ferner *Ligularia sibirica* (L.) Cass. aus dem Nyírség (östlich von Bátorliget im «Csapóberek», vgl. Ung. Bot. Bl. XIII: 228) erwähnt; dann ist es dem Verf. gelungen, die seit Dezennien nicht mehr gesammelte *Polygala sibirica* L. auf Hügeln bei Szászesanád in Begleitung anderer Steppenpflanzen wieder aufzufinden, auch das Vorkommen von *Cam-*

a *Camphorosma ovata*¹⁾ W. K. erdélyielőfordulásának JÁVORKA S. közölte BARTH gyűjtéséből származó adatát megerősítene (Csicsóholdvilág, Alsó-Fehér-megye). Végül megemlíti azt, hogy a *Haplophyllum Biebersteinii* SPACH LERCHENFELD-től eredő balászfalvai adatát nem sikerült megerősítene, mert ott szorgos kutatás mellett sem akadt reá

Ennek kapcsán felemlíthetjük, hogy a CSATÓ-közölte termőhelyeken: Magyarbagón és Csombordon újabb időben Kocsis I. a budapesti m. kir. vetőmagvizsgáló állomás praeparatora, több ritkaság élesszemű felfedezője, bőven gyűjtötte s akinek közlése szerint ott a füves oldalakon s a szőlők között ma is tömegesen terem.

Pag. 142—148: Moesz G., Kisázsiai gombák [Pilze aus Klein-Asien. Deutsch pag. (66)—(69)].

Szerző feldolgozta ANDRASOVSKY J. 1911. évben Kis-Ázsiában gyűjtött anyagát, melynek tárgyalása során, vizsgálatai alapján, több érdekes mykologiai eredményről számol be. Így SALMON-nal szemben kimutatja, hogy az *Erysibe taurica* LÉV. nem azonosítható az *E. Pegani* SOROK.-val, melytől egyebeken kívül az as-

*phorosma ovata*¹⁾ W. K. in Siebenbürgen, welches auf Grund eines von BARTH bei Csicsóholdvilág (Com. Alsó-Fehér) gesammelten Exemplares von JÁVORKA veröffentlicht wurde, zu bestätigen; endlich berichtet der Verf., dass es ihm trotz sorgfältigen Suchens nicht gelungen sei. *Haplophyllum Biebersteinii* Sp. an dem von LERCHENFELD angegebenen Standorte bei Balásfalva aufzufinden. Es sei hierzu bemerkt, dass diese Pflanze an den von CSATÓ angegebenen Standorten: Magyarbagó und Csombord neuerdings von dem Praeparator der Budapester kön. ung. Samenkontrollstation Sr. Kocsis, dem Entdecker mehrerer Raritäten, reichlich gesammelt worden ist; nach seiner Mitteilung kommt sie dort an grasigen Lehnen und in Weingärten noch heute massenhaft vor.

Der Verf. hat das i. J. 1911 in Kleinasien von J. ANDRASOVSKY gesammelte Material bearbeitet und berichtet in dieser Studie über die in mykologischer Beziehung mehrfach interessanten Ergebnisse seiner Studien. So weist er im Gegensatz zu SALMON nach, dass *Erysibe taurica* LÉV. nicht mit *E. Pegani* SOROK. zu vereinigen

¹⁾ *Ovata* és nem *ovatum*, lévén *Camphorosma* nőnemű, minthogy *ὄσμη* (= szag) is nőnemű. V. ö. W. KIT., *Plantae rariores*. ASCHERS. et GRAEBNER, *Synopsis*, LINNÉ, *Spec. plant.*, BORBÁS, stb. — FRITSCH, *Excursions-fl.* s több modern auctor is rosszul egyezteti.

¹⁾ *Ovata* und nicht *ovatum*: *Camphorosma* ist weiblichen Geschlechtes wie auch *ὄσμη*, der Geruch, weiblichen Geschlechtes ist. Vgl. W. K., *Pl. rar.*; ASCHERS. u. GR. *Syn.*; L. *Spec. pl.* BORBÁS etc. FRITSCH und mehrere moderne Autoren schreiben die Endigung falsch.

cusok és spórák feltűnő kis méretében különbözik. Leírja a *Puccinia Achilleae* CKE, melyet ANDRASOVSKY az *Achillea Santolina*-n (új gazdanövény!) gyűjtött, uredosporáját, mely eddig nem volt ismeretes. Rámutat arra, hogy a *Puccinia persica* WETTST.-tól a *F. Stizolophi* SYD. nem különbözik s így SYDOW-ék faja amannak synonymjával tekintendő. Végül leír egy — a *Cytisus spinescens* levelein élősködő — új *fungus imperfectus*-t, a *Tracylla Andrasovszkyi*-t, mely felfedezés annál érdekesebb, mert ebből a nemzetségből eddig csak 2 faj volt ismeretes, és pedig az egyik Észak-Amerikából, a másik pedig Ausztráliából. Két egysejtű conidiumú *Discosia*-fajt áthelyez szerző a *Tracylla*-nemzetségbe, úgyhogy azok helyes nevei ezentúl: *T. Juliae* (SPEG.) MOESZ és *T. minima* (B. et C.) MOESZ. A felsorolt fajok közül 9 faj új gazdanövénynek szerepel.

A cikkhez 2 szép szövegközi kép, egyik a *Puccinia Achilleae*-ről, másik az új *Tracylla*-fajról, tartozik.

Pag. 149—155: Szabó Z., Az új bajor királyi botanikus kert München-Nymphenburgban [Der neue kön. botanische Garten in München-Nymphenburg. Deutsches Resumé pag. (69)]. 2 tervrajzzal (Mit 2 Plänen).

Pag. 174: m. g., A *Sternbergia colchiciflora* Óbecsén (*Sternb. colchiciflora* in Óbecse, Komit. Bács-Bodrog).

A nevezett növényt ott Kovács FERENCZ plébános nagy mennyiségben figyelte meg.

ist, da sie sich von letzterer schon durch die auffallend kleinen Dimensionen ihrer Asci und ihrer Sporen unterscheidet. Neu beschrieben werden die Uredosporen von *Puccinia Achilleae* CKE, welche bisher unbekannt waren und welche ANDRASOVSKY auf einer neuen Nährpflanze, *Achillea Santolina*, gesammelt hat.

Puccinia Stizolophi SYD. fällt nach dem Verf. mit *P. persica* WETTST. zusammen und ist als Synonym dieser Art zu betrachten. Endlich wird ein auf den Blättern von *Cytisus spinescens* lebender *Fungus imperfectus*, *Tracylla Andrasovszkyi* neu beschrieben, welche Entdeckung umsomehr Interesse beansprucht, als aus dieser Gattung bisher nur 2 Arten bekannt waren, eine aus Nordamerika, die andere aber aus Australien. Zwei *Discosia*-Arten mit einzelligen Conidien versetzt der Verf. in die Gattung *Tracylla*, sie werden *T. Juliae* (SPEG.) MOESZ und *T. minima* (B. et C.) MOESZ benannt. Unter den aufgezählten Arten fanden sich 9 auf neuen Wirtspflanzen.

Der Arbeit sind zwei schöne Textfiguren (*Puccinia Achilleae* und die neue *Tracylla*-Art darstellend) beigegeben.

Diese Pflanze wurde dort vom Herrn Pfarrer FRANZ KOVÁCS in grosser Menge beobachtet.

Pag. 174: *Hydnotria Tulasnei* Gömörmegyében (im Komitate Gömör).

Ezt a ritka földalatti gombát KRCS GYULA orvos Szirk-Vashegyen gyűjtötte.

Diesen seltenen hypogaeen Pilz hat der Arzt DR. JUL. KRCS bei Szirk-Vashegy gesammelt. L.

A m. kir. közp. szőlészeti kísérleti állomás és Ampelologiai intézet évkönyve. V. évfolyam. Szerkeszti ISTVÁNFFI GYULA dr. (Jahrbuch der kön. ung. ampelologischen Central-Anstalt. Jahrgang V. Redigiert von Prof. Dr. Gy. von ISTVÁNFFI. Budapest, 1914: I—III—8°.

Következő cikkeket tartalmazza:

DR. IBOS JÓZSEF: Kórtani esetek a szőlészeti gyakorlati életből (l. c.: 1—35.) behatóan ismerteti: 1. «*Cserebogár-pajorok kártétele a szőlőben*» (p. 1—9, 3 ábrával) cím alatt a tőkerágásokat bő anyag alapján; 2. «*Télifagy kártételének esete a szőlőtőke földalatti szerveiben*» (p. 9—12, 1 ábra) a fagyrepedéseket; 3. «*A pirregő tücsök (Oecanthus pellucens Scopoli) kártétele zöldoltványokban*» (p. 12—13, 1 ábrával), mint ritkább esetet a zöldoltványba tojt peték kártételét; 4. «*Villám-okozta kártétel a szőlőtőke földalatti szerveiben*» (p. 13—23, 9 ábrával), a ritka jelenséget, melyről az irodalom említést sem tesz, az előidézett elszáradásokat színi eltérések és anatómiai elváltozások alapján (1908—1912-ig egy ízben észleltetett). 5. «*Hendersonia sarmentorum penész villámsújtotta szőlőhajtáson*» (p. 23—25, 1 ábrával): a villámsújtás után 7—8 nap múlva a hajtásokon rendszerint kifejlődve látható a fakórothadás (*Coniothyrium diploidiella*) penész pycnidiuma;

Enthält folgende Abhandlungen:

DR. J. IBOS: Pathologische Fälle aus der Praxis der Ampelologen (1. cz.: 1—35) speziell: 1. «Über den Schaden der Engerlinge (*Melolontha vulg.*) in Weingärten» (p. 1—9, 3 Textfig.). Es werden die durch das Benagen der Stöcke entstehenden Schäden besprochen; 2. «Über den Schaden, welchen Fröste in den unterirdischen Teilen des Weinstockes verursachen» (p. 9—12, 1 Textfig.); 3. «Über den von *Oecanthus pellucens* verursachten Schaden» (p. 12—13, mit 1 Textfig.); es wird als seltene Erscheinung erwähnt, dass die in die Propfreiser gelegten Eier von *Oecanthus* schädlich sind; 4. «Über Schädigungen durch Blitz» (p. 13—23, mit 9 Fig.), auch ein seltener Fall, der in der Literatur bis jetzt nicht erwähnt worden ist; er verursacht das Verdorren der unterirdischen Teile und anatomische- und Farbenveränderungen, (von 1908 bis 1912 einmal beobachtet); 5. «Über das Vorkommen von *Hendersonia sarmentorum* auf vom

szerző most a fenti gombát is meglelte pankotai (1912. évi) anyagon. Kártétele nincs, csak tudományos tekintetben említésre méltó. — 6. «*Aureobasidium Vitis* VIALA et BOYER»-t (p. 25—31, 2 ábrával) mutatja kifehértemplomi anyagon: megfigyelésre csekély anyag állván rendelkezésre, szerző nem tudja eldönteni, vajjon e penész hazánkban pathogeneus- v. saprophyton. — 7. «*Néhány szó a lenticellás (lencés, dudoros) gyökérrepedésekről, mint a gyökérfulladás kórképének egyik korai tünetéről*» (p. 31—35, 3 ábrával): Othellotóke (Visontáról származó) talpgyökerein, a Phylloxera-tuberositásához nagyon hasonló dudorzatosságot (nodositas) ír le szerző, amely lenticellás repedés még teljesen el nem korhadttoken különböztethető csak meg. — REQUINYI GÉZA: «A z 1912. évi fajélesztőküldés eredményei» (p. 36—39.): A must erjesztésére használt, jelesebb magyar borvidékről begyűjtött élesztők vizsgálata s a szétküldött fajélesztő hatása eredményét körvonalazza. DR. SÁNTA LÁSZLÓ: «A raffiaháncs, hársfaháncs és jute (14 rajzzal)» (p. 39—50) címen e 3 fajta kötözőszert ismerteti (anatómiájukat, erősségüket, rugalmasságukat, lágy-ságukat) s legjobbnak a raffiaháncs-ot mondja. DR. SÁNTA LÁSZLÓ: «Különböző eljárások szerint készült kísérleti zöld oltványok vizsgálata» (p. 50—54, 4 ábrával) alapján minden esetben a lehető legtokéle-

Blitzgetroffenen Rebensprossen (p. 23—25, mit 1 Fig.); 7—8 Tage nach dem Blitzschlag erschienen auf den Sprossen der Rebe die Pycnidien von *Coniothyrium diplodiella*; oben genannten Pilz fand der Verf. auf einem von Pankota stammenden (1912) Material. Schaden wird wohl nicht verursacht, doch ist der Fall in wissenschaftlicher Hinsicht erwähnenswert. — 6. *Aureobasidium Vitis* VIALA et BOYER (p. 25—31), 2 Fig.). Dem Verf. stand nur wenig, aus Fehértemplom stammendes Material zur Verfügung, so konnte er nicht entscheiden, ob dieser Pilz in Ungarn pathogen oder nur als Saprophyt auftritt. — 7. Einige Worte über die Risse der mit Lenticellen versehenen Wurzeln als einer frühzeitigen Erscheinung des Wurzelerstickens (p. 31—35, 3 Fig.). Auf den Wurzeln der Othello-Stöcke (aus Visonta) waren Auswüchse, welche den der Tuberosität von *Phylloxera* verursachten ähnlich waren, entstanden; diese mit Lenticellen versehenen Risse sind nur an noch nicht ganz verfaulten Stöcken zu erkennen. G. REQUINYI (p. 36—39) berichtet über die Ergebnisse der im J. 1912 erfolgten Einsendungen von Edelhefe und beschreibt die Wirkungen der in namhaften Weingegenden Ungarns zur Vergärung des Mostes gebrauchten sowie der zu diesem Zwecke verteilten Hefen. DR. L. SÁNTA: «Über Raffia-Bast und Jute» (14 Fig., p. 39—50). Der Verf.

tesebb forradást találta. — DR. BERNÁTSKY JENŐ: «*A különböző foszforsavtrágyák hatásáról*» (p. 54—60) szólva, czél-szerűnek véli, «hogy ne csak a P-savtrágyák szabad P-sav-tartalma és Ca-hoz (vagy más + elemhez) kötött P-mennyisége határozottassék meg, hanem a talaj lúgos, vagy esetleg savanyú hatásának fokát is figyelembe vegyék».

DR. SÁNTHA LÁSZLÓ: «*A saflorról*» (p. 60—64, 2 ábrával) ezimen a *Carthamus tinctorius* virágáról értekezik, melyet bor-megfestésre használnak.

DR. GÁSPÁR JÁNOS: «*Ujabb szőlővédelmi anyagok*» (p. 65—75). 24-féle szert vizsgált meg szerző s használatra alig egykettőt mond érdemesnek.

REINL SANDOR: «Némely a szőlőgazdaságban felhasználásra szánt trágyáról» (p. 75—79) 7-féle anyagnak összetételét és trágyaértékét kimutató czikk.

REQUINYI GÉZA: «*A fajlesztő hatása a must erjedésének gyorsaságára*» (p. 79—84).

ist zu dem Ergebnis gekommen, dass nach allen Eigenschaften (Anatomie, Stärke, Elasticität, Schmiegsamkeit) das beste Bindematerial der Raffia-Bast is. DR. L. SÁNTHA: Untersuchungen über die nach verschiedenem Verfahren hergestellten grünen Pfropfen (p. 50—54, 4 Fig.); der Verf. constatirte bei allen ein vollkommenes Vernarben.

DR. J. BERNÁTSKY: Über die Wirkung verschiedener P-Dünger (p. 54—60). Der Verf. rät nicht nur den freien P-säure-Gehalt des P-Düngers und die an Ca (oder an ein anderes + Element) gebundene P-Quantität zu bestimmen, sondern auch den Grad der basischen, event. aber der sauren Wirkung zu beachten.

DR. L. SÁNTHA: «Über Saflor» (p. 60—64, mit 2 Fig. *Carthamus tinctorius*, welcher zur künstlichen Färbung des Weines gebraucht wird. DR. J. GÁSPÁR: «Über neue Schutzmittel des Weinstockes» (p. 65—75) bespricht 24 Schutzmittel, von welchen sich aber nur 1—2 als brauchbar erwiesen haben.

S. REINL: Über einige zum Zwecke d. Verwendung beim Weinbau in den Verkehr gebrachten Dünger (p. 76—79). Es werden Düngerstoffe ausführlich besprochen.

C. REQUINYI: «Über die Wirkung der Edelhefen auf die Schnelligkeit der Vergärung des Mostes» (79—84).

DR. GÁSPÁR JÁNOS: «A tej-
jel vagy kazeinnal ké-
szített bordói lérről (p.
84—87). Szerző szerint «a bor-
dói levét a tej vagy kazein
bekebelezése a Peronospora el-
leni védelemben nem sokat
javítja», «csak drágítja a vé-
dekezést».

Az Ampelologiai In-
tézet új szőlőhybrid-
jeiről (p. 87—98) I. Beve-
zetőt Dr. ISTVÁNFFI GYULA ad
(p. 87—88). «*A m. kir. Ampelologiai Intézet szőlőhybridálási munkájáról 1903-tól 1913-ig bezárólag*» DÍCENTY DEZSŐ-től
(p. 88—91). II. «*A m. kir. Ampelologiai Intézet által Istvánffi Gyula dr. egyetemi ta-
nár, igazgató vezetése s irányítása mellett 1903-tól kezdve
előállított szőlőhybridek jegyzéke*» ezímen ANDRASOVSKY
JÓZSEF (p. 92—98) 180 szám
alatt sorolja fel a hybridákat.

DR. BERNÁTSKY JENŐ: «Vesz-
zők és oltványok déli
Ausztriában» (p. 98—100),
tanulmányúti tapasztalatok Bo-
zen-, Trient-, Görz-, Monfal-
cone-, Parenzo- és Pisinóból.

MOLNÁR GYULA: «A datok
a szőlőlisztharmatnak
kiteleléséhez» (9 ábrával,
p. 100—111) ezímen a liszt-
harmat megújulásával, a pe-
ritheciumok, az áttelelő ascus-
gümölcsök hazai (6 helyen)
fellépéséhez, földrajzi elterje-
déséhez nyújt adatokat.

DR. J. GÁSPÁR: Über die
mit Milch od. Kasein
gemischte Bordeaux-
Brühe (p. 84—87). Nach
Verf. wird die Wirkung der
Bordeaux Brühe gegen Pero-
nospora durch Zutat von Milch
od. Kasein nicht wesentlich
gefördert, dagegen wird da-
durch das Schutzverfahren ver-
teuert.

Über die neuen Reben-Hyb-
riden des Ampelologischen In-
stitutes (p. 87—98) I. Vorwort
(p. 87—88). Vom Prof Dr.
ISTVÁNFFI: «Über die Hybridi-
sationsversuche des Amp. In-
stitutes von 1903 bis 1913»
von D. DÍCENTY (p. 88—91).
II. J. ANDRASOVSKY: zählt auf
S. 92—98 180 Nummern der
künstlich hergestellten Hybri-
den auf.

DR. J. BERNÁTSKY: Über
Reben und Pfropfreiser im süd-
lichen Österreich (p. 98—100).
Kurzgefasste Ergebnisse einer
Studienreise nach Bozen—
Trient — Görz — Monfalcone—
Parenzo und Pisino.

GY. MOLNÁR: Über das
Überwintern der Unci-
nula (Erysiphe) Tuckeri
(p. 100—111, 9 Fig.). Enthält
wichtige Daten bezüglich Wie-
derauftreten des Mehlttaus,
Auftreten von Peritheciën und
überwinternder Asci in Ungarn,
und zur geographischen Ver-
breitung dieses Schädlinges.

Gy.

Ivo Pevalek, Vegetaciona Snimka Sjevero-Dalmatinskog Otoka Silbe u Mjesecu Svibnju. (Vegetationsaufnahme der nord-dalmatinischen Insel Silba (Selve) im Monate Mai.) Sep. Abd. a d. «Nastavnog Vjesnika». Bd. XXIII. H. 5. Zagreb 1914. 8°, 10 pp. (mit deutschem Resumé).

Egy Selve szigetére tett kiránduláson észlelt virágos és edényes virágtalan növényeket sorolja fel.

Enthält die während eines Ausfluges auf dieser Insel beobachteten Phanerogamen u. Gefäßkryptogamen. D.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botan. Arbeiten.

Dr. August v. Hayek: Die Pflanzendecke Oesterreich-Ungarns. Wien, 1914. (Franz Deuticke).

Ez alatt a cím alatt egy nagyszabásúnak tervezett mű jelenik meg, melyből az előtűnk fekvő 1. és 2. füzet az általános részt (a különböző faktorok befolyása a növények elterjedésére, a klímának a növényvilágra való vonatkozásai, a klímaváltozások földünk történetében, a növény-szövetkezetek — valamennyi lehető rövidséggel, de mégis a legmodernebb kutatások tekintetbevételével összefoglalva) s a speciális rész egy töredékét (a szudetai tartományok) tartalmazza.

Mint azt egy ilyen hivatott tolltól másképp nem is várhatuk, az anyag kiválasztása és elrendezése teljesen megfelelő szerző ama céljának, hogy nemcsak a szakembernek, hanem a szélesebb érdeklődő közönségnek is egy könnyen hozzáférhető s minden tudnivalót lehető rövidséggel közlő összefoglalást nyújtson monarchiánk növényzetéről.

Unter diesem Titel erscheint ein gross angelegtes Werk, von welchem uns die Lief. 1 und 2 enthaltend den allgemeinen Teil (Einfluss verschiedener Faktoren auf die Verbreitung der Pflanzen, Klimate in ihren Beziehungen zur Pflanzenwelt, Aenderungen des Klimas im Laufe der Erdgeschichte, Pflanzengenossenschaften — alles in möglichster Kürze, doch mit Rücksichtnahme auf die Ergebnisse der modernsten Forschung verfasst) und ein Bruchstück des speziellen Teiles (Die Sudetenländer) vorliegt.

Wie es von Seite einer so berufenen Feder nicht anders zu erwarten war, entspricht Auswahl und Anordnung des Stoffes vollkommen dem Zwecke, nicht nur dem Botaniker vom Fache, sondern auch weiteren Kreisen eine leicht zugängliche und doch alles Wissenswerte in möglichster Kürze mitteilende Zusammenfassung unserer Kenntnisse über die Pflanzendecke unserer Monarchie zu liefern.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1914

Band/Volume: [13](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Hazai botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ungarische botan. Arbeiten. 339-357](#)